

TILSKIPUN EVRÓPUÞINGSINS OG RÁÐSINS 96/9/EB

frá 11. mars 1996

um lögverndun gagnagrunna(*)

EVROÞUÞINGIÐ OG RÁÐ EVRÓPUSAMBANDSINS HAFÁ,

með hliðsjón af stofnsáttmála Evrópubandalagsins, einkum 2. mgr. 57. gr., 66. og 100. gr. a,

með hliðsjón af tillögu framkvæmdastjórnarinnar ⁽¹⁾,

með hliðsjón af álit efnahags- og félagsmálanefndarinnar ⁽²⁾,

í samræmi við málsmeðferðina sem mælt er fyrir um í 189. gr. b í sáttmálanum ⁽³⁾,

og að teknu tilliti til eftirfarandi:

- 1) Gagnagrunnar njóta ekki nægilegrar verndunar í öllum aðildarríkjunum samkvæmt gildandi löggjöf. Verndunin er með ýmsu móti þar sem hana er á annað borð að finna.
- 2) Ósamræmi í lögum aðildarríkjanna um lögverndun gagnagrunna hefur bein neikvæð áhrif á starfsemi innri markaðarins hvað gagnagrunna varðar og einkum á möguleika einstaklinga og lögpersóna til að bjóða upp á beinlínutengda gagnagrunnsþjónustu og -vörur með sömu skilyrðum í öllu bandalaginu. Ósamræmið á hugsanlega eftir að aukast ef aðildarríkin samþykkja ný lög á þessu sviði sem verður sífellt alþjóðlegra.
- 3) Nauðsynlegt er að leiðrétta það ósamræmi sem er fyrir hendi og raskar starfsemi innri markaðarins og koma í veg fyrir að það skapist að nýju en ekki er nauðsynlegt að leiðrétta eða koma í veg fyrir ósamræmi sem hefur ekki neikvæð áhrif á starfsemi innri markaðarins eða þróun upplýsingamarkaðar í bandalaginu.

(*) Þessi EB-gerð, sem birtist í Stjttíð. EB nr. L 77, 27. 3. 1996, bls. 20, var nefnd í ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. 59/96 frá 25. október 1996 um breytingu á XVII. viðauka (Hugverkaréttindi) við EES-samninginn, sjá þessa útgáfu af EES-viðbæti við Stjórnartíðindi Evrópubandalagsins.

⁽¹⁾ Stjttíð. EB nr. C 156, 23. 6. 1992, bls. 4 og Stjttíð. EB nr. C 308, 15. 11. 1993, bls. 1.

⁽²⁾ Stjttíð. EB nr. C 19, 25. 1. 1993, bls. 3.

⁽³⁾ Álit Evrópuþingsins frá 23. júní 1993 (Stjttíð. EB nr. C 194, 19. 7. 1993, bls. 144), sameiginleg afstaða ráðsins frá 10. júlí 1995 (Stjttíð. EB nr. C 288, 30. 10. 1995, bls. 14), ákvörðun Evrópuþingsins frá 14. desember 1995 (Stjttíð. EB nr. C 17, 22. 1. 1996) og ákvörðun ráðsins frá 26. febrúar 1996.

- 4) Höfundarréttur á gagnagrunnum er verndaður með ýmsum hætti í aðildarríkjunum í samræmi við löggjöf eða fordæmisrétt en viðvarandi ósamræmi í löggjöfinni, með tilliti til þess hversu víðtæk verndunin er og á hvaða forsendum hún byggir, getur komið í veg fyrir frjálsa vöruflutninga og frjálsa þjónustustarfsemi innan bandalagsins.
- 5) Höfundarréttur er það form einkaréttar sem hentar vel til að vernda rétt höfunda að gagnagrunnum.
- 6) Ekki er til samræmd löggjöf um óréttmæta samkeppni eða fordæmisrétt og því er nauðsynlegt að grípa til annarra ráðstafana þessu til viðbótar til að koma í veg fyrir óheimilan útdrátt og/eða endurnýtingu á efni gagnagrunns.
- 7) Smíði gagnagrunna krefst mikillar fjárfestingar í mannaði, tækni og búnaði en hægt er að afrita eða komast inn í slíka gagnagrunna fyrir aðeins brot af því sem það kostar að smíða þá af eigin rammleik.
- 8) Óleyfilegur útdráttur og/eða endurnýting á efni gagnagrunns er eitt af því sem getur haft alvarlegar efnahagslegar og tæknilegar afleiðingar.
- 9) Gagnagrunnar eru mikilvægt tæki við þróun upplýsingamarkaðarins í bandalaginu. Þeir geta einnig nýst á mörgum öðrum sviðum.
- 10) Magn upplýsinga, sem er framleitt og meðhöndlað árlega á öllum sviðum verslunar og iðnaðar, vex jafnt og þétt í bandalaginu og heiminum öllum og gerir þá kröfu til aðildarríkjanna að þau fjárfesti í háþróaðum gagnavinnslukerfum.
- 11) Um þessar mundir ríkir mikið ójafnvægi í fjárfestingum á sviði gagnagrunna, bæði milli aðildarríkja og milli bandalagsins og þeirra þriðju ríkja sem framleiða mest af gagnagrunnum.
- 12) Ekki verður fjárfest í nútímalegum gagnageymslu- og gagnavinnslukerfum í bandalaginu fyrr en búið er að taka upp stöðugar og einsleitar réttarreglur til verndunar réttindum höfunda gagnagrunna.

- 13) Þessi tilskipun á að vernda söfn, stundum nefnd syrpur, verka, gagna eða annars efnis sem er komið fyrir, geymt eða er aðgengilegt með rafrænum, rafsegul- eða ljósfræðilegum aðferðum eða hliðstæðum aðferðum.
- 14) Sú verndun sem þessi tilskipun veitir ætti einnig að taka til gagnagrunna sem eru ekki á rafrænu formi.
- 15) Viðmiðanirnar, sem eru notaðar til að ákvarða hvort gagnagrunnur skuli njóta verndunar á grundvelli höfundarréttar, skal skilgreina með hliðsjón af því að val eða niðurröðun efnis í gagnagrunninum sé hugverk höfundar. Verndunin ætti að taka til þess hvernig gagnagrunnurinn er skipulagður.
- 16) Eina viðmiðunin sem réttlætjanlegt er að nota, þegar ákvarða á hvort gagnagrunnur skuli njóta verndunar á grundvelli höfundarréttar, er frumleiki hugverks höfundar og einkum ber að gæta þess að nota ekki fagurfræðilegar eða efnislegar viðmiðanir.
- 17) Líta ber svo á að hugtakið „gagnagrunnur“ taki til safna bókmennta-, lista- eða tónverka eða annarra verka eða safna annars efnis svo sem texta, hljóða, mynda, talna, staðreynda og gagna. Hér er átt við söfn sjálfstæðra verka, gagna eða annars efnis sem er sett fram með skipulegum eða kerfisbundnum hætti og hægt er að nálgast hvert um sig. Af þessu leiðir að upptaka hljóð- eða myndverks, kvikmyndar, bókmennta- eða tónverks fellur sem slík ekki undir gildissvið þessarar tilskipunar.
- 18) Þessi tilskipun hefur ekki áhrif á frelsi höfunda til að ákveða hvort og með hvaða hætti þeir leyfa notkun verka sinna í gagnagrunnum, svo sem hvort veitt er einkaleyfi eða ekki. Verndun gagnagrunna á grundvelli *sinnar tegundar* réttar (*sui generis*) hefur ekki áhrif á gildandi réttindi er varða efni þeirra. Heimili höfundur eða rétthafi að sum verka hans eða efni séu sett í gagnagrunn samkvæmt almennum samningi getur þriðji aðili haft not af þessum verkum eða efni, að fengnu tilskildu leyfi höfundar eða rétthafa skyldra réttinda, án þess að unnt sé að beita *sinnar tegundar* rétti eiganda gagnagrunnsins því til hindrunar, með því skilyrði að þessi verk eða efni sé hvorki dregið út úr gagnagrunninum né endurnýtt á grundvelli hans.
- 19) Almenna reglan er sú að syrpa nokkurra hljóðupptaka af tónlistarflutningi á geisladiski fellur ekki undir gildissvið þessarar tilskipunar, bæði vegna þess að slík syrpa fullnægir ekki skilyrðum um höfundarréttarvernd og að baki henni liggur ekki nægileg fjárfesting til að hún falli undir *sinnar tegundar* réttinn.
- 20) Verndun samkvæmt þessari tilskipun getur einnig tekið til efnis sem er nauðsynlegt til að unnt sé að keyra og leita í tilteknum gagnagrunnum, eins og samheita- og atriðisorðakerfa.
- 21) Verndunin sem kveðið er á um í þessari tilskipun tekur til gagnagrunna þar sem verkum, gögnum eða öðru efni hefur verið komið fyrir á skipulegan eða kerfisbundin hátt. Það er ekki gert að skilyrði að efninu hafi í reynd verið komið fyrir með skipulegum hætti.
- 22) Í rafrænum gagnagrunnum í skilningi þessarar tilskipunar getur einnig verið búnaður eins og geisladiskar (CD-Rom) og gagnvirkir geisladiskar (CD-I).
- 23) Hugtakið „gagnagrunnur“ nær ekki til tölvuforrita sem eru notuð við smíði eða keyrslu gagnagrunna er njóta verndunar samkvæmt tilskipun ráðsins 91/250/EBE frá 14. maí 1991 um lögvernd fyrir tölvuforrit ⁽¹⁾.
- 24) Leiga eða útlán á gagnagrunnum er falla undir höfundarrétt og skyld réttindi falla alfarið undir tilskipun ráðsins 92/100/EBE frá 19. nóvember 1992 um leigu- og útlánsrétt og önnur réttindi tengd höfundarrétti á sviði hugverkaréttar ⁽²⁾.
- 25) Fjallað er um hugtakið „höfundarréttur“ í tilskipun ráðsins 93/98/EBE frá 29. október 1993 um samhæfingu á hugtakinu um verndun höfundarréttar og tiltekinna skyldra réttinda ⁽³⁾.
- 26) Verk sem njóta verndunar á grundvelli höfundarréttar og efni er nýtur verndunar á grundvelli skyldra réttinda, og sem eru hluti af gagnagrunni, njóta eftir sem áður verndunar á grundvelli þessara réttinda og er óheimilt að setja þau í eða taka úr gagnagrunni án leyfis rétthafa eða þeirra sem tekið hafa við réttinum.
- 27) Önnur gildandi réttindi er varða upprunalegt val eða niðurröðun verka eða efnis í gagnagrunni hafa ekki áhrif á höfundarrétt á slíkum verkum og skyld réttindi vegna efnis sem þannig er komið fyrir í gagnagrunni.
- 28) Siðferðileg réttindi þess einstaklings sem hefur smíðað gagnagrunninn tilheyrir honum og skulu þau sótt í samræmi við löggjöf aðildarríkjanna og ákvæði Bernarsáttmálsins til verndar bókmenntum og listaverkum. Slík siðferðileg réttindi falla utan gildissviðs þessarar tilskipunar.
- 29) Aðildarríkjunum skal eftirlátið að ákveða hvaða fyrirkomulag skuli gilda um hugverk starfsmanna. Af þeim sökum er ekkert í þessari tilskipun sem er því til fyrirstöðu að aðildarríkin setji ákvæði í eigin löggjöf þess efnis að vinnuveitandi hafi, þegar starfsmaður smíðar gagnagrunn við skyldustörf sín, eða samkvæmt fyrirmælum vinnuveitanda, einkarétt á að neyta allra efnahagslegra réttinda sem varða gagnagrunn sem þannig hefur orðið til, nema annað sé áskilið með samningi.

(1) Stjttíð. EB nr. L 122, 17. 5. 1991, bls. 42. Tilskipuninni var síðast breytt með tilskipun 93/98/EBE (Stjttíð. EB nr. L 290, 24. 11. 1993, bls. 9).

(2) Stjttíð. EB nr. L 346, 27. 11. 1992, bls. 61.

(3) Stjttíð. EB nr. L 290, 24. 11. 1993, bls. 9.

- 30) Einkaréttur höfundar skal fela í sér rétt höfundar til að ákveða með hvaða hætti verk hans eru nýtt og af hverjum, hér er einkum átt við eftirlit með dreifingu á verkum hans til einstaklinga sem hafa ekki leyfi.
- 31) Höfundarréttarvernd á gagnagrunnum nær einnig til þess að veita aðgang að gagnagrunnum með öðrum hætti en dreifingu afrita.
- 32) Aðildarríkjunum ber að sjá til þess að ákvæði sem þau setja séu að minnsta kosti efnislega sambærileg við einkaréttarákvæðin, með þeim takmörkunum sem kveðið er á um í þessari tilskipun.
- 33) Fullnustunot dreifingarréttarins koma ekki til álita þegar um beinlínutengda gagnagrunna er að ræða enda falla þeir undir þjónustustarfsemi. Þetta á einnig við um afrit af efni slíks gagnagrunns sem notandi viðkomandi þjónustustarfsemi hefur tekið með samþykki réttshafa. Öfugt við það sem gildir um geisladiska eða gagnvirka geisladiska, þar sem hugverkaréttur er fölginn í efnislegum hlut, með öðrum orðum vöru, er beinlínutengd þjónustustarfsemi í raun aðgerð sem skal háð leyfi enda sé gert ráð fyrir því í höfundarréttinum.
- 34) Hafi réttshafi hins vegar kosið að gefa notanda kost á að nota eintak af gagnagrunninum, hvort heldur sem er með beinlínutengingu eða með annars konar dreifingu, verður notandinn að hafa aðgang að og geta notað gagnagrunninn í þeim tilgangi og með þeim hætti sem kveðið er á um í samningi við réttshafa, jafnvel þótt aðgangur og notkun af þessu tagi feli í sér aðgerðir sem eru allajafna takmarkaðar.
- 35) Taka ber saman skrá yfir undantekningar frá aðgerðum sem takmarkanir gilda um þar sem mið skal tekið af því að höfundarréttur samkvæmt þessari tilskipun gildir einungis um val á efni eða niðurröðun þess í gagnagrunni. Aðildarríkin ættu að hafa tök á að kveða á um slíkar undantekningar í vissum tilvikum. Þennan möguleika ber hins vegar að nota í samræmi við Bernarsáttmálann og að því tilskildu að undantekningarnar varði skipulag gagnagrunnsins. Gera ber greinarmun á undantekningum vegna einkanotkunar og undantekningum vegna fjölföldunar til einkanota sem fellur undir ákvæði innlendra laga sumra aðildarríkja um álögur á óátekna miðla eða upptökubúnað.
- 36) Hugtakið „vísindarannsókn“ í skilningi þessarar tilskipunar tekur bæði til náttúruvísinda og hugvísinda.
- 37) Þessi tilskipun hefur ekki áhrif á 1. mgr. 10. gr. Bernarsáttmálans.
- 38) Aukin notkun stafrænnar upptökutækni eykur hættuna á því að efni gagnagrunns sé afritað og því endurraðað með rafrænum hætti, án leyfis höfundar, þannig að til verður gagnagrunnur með sams konar efni sem brýtur þó ekki gegn höfundarrétti um skipulag á gagnagrunni hans.
- 39) Þessari tilskipun er ætlað, jafnframt því að miða að því að vernda rétt höfundar hvað varðar upprunalegt val eða niðurröðun efnis í gagnagrunni, að verja höfunda gagnagrunna gegn því að aðrir eignir sér heidurinn af afrakstri fjárhagslegrar og faglegrar fjárfestingar, sem lagt hefur verið út í við öflun og söfnun efnis, með því að vernda allan eða umtalsverðan hluta gagnagrunnsins gegn tilteknum aðgerðum notanda eða samkeppnisaðila.
- 40) Markmiðið með þessum *sinnar tegundar* rétti er að tryggja að fjárfesting, sem lagt er út í til að afla, sannreyna eða setja efni í gagnagrunn, sé varin í þann takmarkaða tíma sem rétturinn varir. Fjárfestingin getur falist í nýtingu fjármagns og/eða tíma og fyrirhöfn.
- 41) Markmiðið með *sinnar tegundar* réttinum er að gefa höfundi gagnagrunns kost á að koma í veg fyrir óleyfilegan útdrátt og/eða endurnýtingu alls eða umtalsverðs hluta viðkomandi gagnagrunns. Höfundur gagnagrunns er sá sem hefur frumkvæði að og tekur á sig áhættu sem fylgir fjárfestingum. Þetta undanskilur undirverktaka sérstaklega frá skilgreiningu á höfundi.
- 42) Sérstakur réttur til að koma í veg fyrir óleyfilegan útdrátt og/eða endurnýtingu tekur til aðgerða notanda er ganga lengra en hann hefur lögmætan rétt til og skaða þannig fjárfestinguna. Réttur til að banna útdrátt og/eða endurnýtingu alls eða umtalsverðs hluta gagnagrunns tekur ekki einungis til framleiðslu sjóræningjavöru keppinautar heldur einnig til þeirra notanda sem valda með athöfnum sínum umtalsverðum skaða á fjárfestingunni, metið með hliðsjón af magni eða mikilvægi.
- 43) Þegar um er að ræða beinlínutengdan gagnaflutning er rétturinn til að banna endurnýtingu ekki tæmdur, hvorki að því er varðar gagnagrunninn né afrit af efni viðkomandi gagnagrunns eða hluta hans, sem móttakandi gagnasendingarinnar hefur tekið með samþykki réttshafa.
- 44) Þegar yfirfæra þarf allt efni gagnagrunns, eða verulegan hluta þess, hvort heldur sem er varanlega eða tímabundið, yfir á annan miðil til að unnt sé að birta efni gagnagrunnsins á tölvuskjá skal slík aðgerð háð leyfi réttshafa.
- 45) Í réttinum til að hindra óleyfilegan útdrátt og/eða endurnýtingu felst á engan hátt rýmkun á höfundarréttarvernd þannig að hún taki til hreinna staðreynda eða gagna.
- 46) Rétturinn til að hindra óleyfilegan útdrátt, og/eða endurnýtingu alls eða umtalsverðs hluta verka, gagna eða efnis í gagnagrunni, leiðir ekki af sér nýjan rétt sem tæki til sjálfra verkanna, gagnanna eða efnisins.
- 47) Með tilliti til samkeppni milli birgja vara og þjónustu á sviði upplýsingamiðlunar skal ekki veita verndun á grundvelli *sinnar tegundar* réttar með þeim hætti að það yti undir misnotkun á yfirburðastöðu, einkum að því er

- varðar framsetningu eða dreifingu nýrrar vöru og þjónustu sem í felst virðisauki hvað varðar heimildagildi og skapandi, tæknilega, efnahagslega og viðskiptalega þætti. Ákvæði þessarar tilskipunar hafa því ekki áhrif á beitingu samkeppnisreglna bandalagsins og aðildarríkjanna.
- 48) Markmiðið með þessari tilskipun, sem er að veita hæfilega og einsleita verndun fyrir gagnagrunna í því skyni að tryggja höfundu gagnagrunnsins endurgjald, og er það frábrugðið markmiði tilskipunar Evrópuþingsins og ráðsins 95/46/EB frá 24. október 1995 um verndun einstaklinga í tengslum við meðferð persónuupplýsinga og um frjálsa miðlun slíkra upplýsinga ⁽¹⁾, sem er að tryggja frjálsa dreifingu persónuupplýsinga á grundvelli samhæfðra reglna er eiga að tryggja grundvallarréttindi, einkum réttinn til friðhelgi einkalífs sem er viðurkenndur í 8. gr. Evrópusáttmálans um verndun mannréttinda og mannfrelsis. Ákvæði þessarar tilskipunar hafa ekki áhrif á löggjöf um upplýsingavernd.
- 49) Þrátt fyrir réttinn til að koma í veg fyrir útdrátt og/eða endurnýtingu alls eða umtalsverðs hluta gagnagrunns, ber að mæla fyrir um að höfundu gagnagrunns eða rétthafa sé óheimilt að hindra löglegan notanda gagnagrunnsins í að draga út og endurnýta óverulega hluta hans. Sami notandi má þó ekki ganga með óeðlilegum hætti gegn réttmætum hagsmunum rétthafa *sinnar tegundar*/ réttarins eða rétthafa höfundarréttar eða skyldra réttinda að því er varðar verk eða efni sem er að finna í gagnagrunninum.
- 50) Aðildarríkjunum skal gert kleift að kveða á um undantekningar frá réttinum til að hindra óleyfilegan útdrátt og/eða endurnýtingu á umtalsverðum hluta gagnagrunns, enda sé það gert í einkaþágu, til kennslu eða til vísindarannsókna eða ef útdráttur og/eða endurnýting fer fram í þágu almannaöryggis eða vegna stjórnáhrifslumeðferðar eða málareksturs. Slíkar aðgerðir mega ekki hafa áhrif á einkarétt höfundar til að nýta gagnagrunninn og þær mega ekki fara fram í hagnaðarskyni.
- 51) Þegar aðildarríkin nýta sér möguleikann til að heimila löglegum notanda gagnagrunns að draga út umtalsverðan hluta hans til að nota við kennslu eða vísindarannsóknir geta þau takmarkað heimildina við ákveðnar tegundir kennslu- eða rannsóknastofnana.
- 52) Þeim aðildarríkjum sem hafa sérstakar reglur um rétt sambærilegan við *sinnar tegundar* réttinn, sem kveðið er á um í þessari tilskipun, skal vera heimilt að halda, að því er nýja réttinn varðar, þeim undantekningum sem venja er að veita í slíkum reglum.
- 53) Höfundu gagnagrunns ber að sanna hvaða dag var lokið við að smíða gagnagrunninn.
- 54) Höfundu breytts gagnagrunns ber að sanna að viðmiðanir, sem gera kleift að slá því föstu að litið sé á umtalsverðar breytingar á efni gagnagrunns sem umtalsverða nýja fjárfestingu, séu virtar.
- 55) Umtalsverðri nýrri fjárfestingu, sem leiðir af sér nýjan verndartíma, getur fylgt gagnger úttekt á efni gagnagrunnsins.
- 56) Réttur til að hindra óleyfilegan útdrátt og/eða endurnýtingu gagnagrunns nær því aðeins til gagnagrunna höfunda sem eru ríkisborgarar þriðju landa, eða hafa þar fasta búsetu, eða gagnagrunna lögpersóna sem eru ekki með staðfestu í aðildarríki, í skilningi sáttmálans, að hlutaðeigandi þriðju lönd veiti gagnagrunnum, sem ríkisborgarar aðildarríkis eða einstaklingar með fasta búsetu á yfirráðasvæði bandalagsins framleiða, sambærilega verndun.
- 57) Auk þeirra úrræða sem kveðið er á um í löggjöf aðildarríkjanna varðandi brot á höfundarétti eða öðrum réttindum skulu aðildarríkin kveða á um viðeigandi úrræði gegn óleyfilegum útdrætti og/eða endurnýtingu á efni gagnagrunns.
- 58) Til viðbótar við þá verndun sem þessi tilskipun veitir uppbyggingu gagnagrunnsins með höfundaréttinum, og efni hans gegn óleyfilegum útdrætti og/eða endurnýtingu með *sinnar tegundar* réttinum, halda önnur lagaákvæði um framboð á vörum og þjónustu í tengslum við gagnagrunna áfram að gilda í aðildarríkjunum.
- 59) Þessi tilskipun kemur ekki í veg fyrir að reglur um útsendingu á hljóð- og myndefni í sjónvarpi, sem kunna að vera viðurkenndar í löggjöf aðildarríkjanna, séu notaðar um gagnagrunna sem innihalda hljóð- og myndverk.
- 60) Í sumum aðildarríkjum njóta gagnagrunnar, sem fullnægja ekki þeim skilyrðum sem eru sett í þessari tilskipun um höfundarréttarvernd, engu að síður verndunar á grundvelli höfundarréttar. Jafnvel þótt viðkomandi gagnagrunnar eigi rétt á að njóta verndunar á grundvelli þess réttar sem mælt er fyrir um í þessari tilskipun til að unnt sé að koma í veg fyrir óleyfilegan útdrátt og/eða endurnýtingu á efni þeirra, er verndartíminn samkvæmt þeim rétti umtalsvert styttri en gert er ráð fyrir í gildandi fyrirkomulagi aðildarríkjanna. Samræming viðmiðana sem eru notaðar til að ákveða hvort gagnagrunnur skuli njóta verndunar samkvæmt höfundarétti má ekki leiða til þess að verndartíminn, sem viðkomandi rétthafar njóta eins og sakir standa, styttest. Mæla ber fyrir um undanþágu í þessa veru. Áhrif slíkrar undanþágu skulu takmarkast við yfirráðasvæði hlutaðeigandi aðildarríkja.

SAMÞYKKT TILSKIPUN ÞESSA:

I. KAFLI

GILDISSVIÐ

1. gr. Gildissvið

1. Þessi tilskipun tekur til lögverndunar hvers konar gagnagrunna.

⁽¹⁾ Stjóttíð. EB nr. L 281, 23. 11. 1995, bls. 31.

2. Að því er þessa tilskipun varðar merkir „gagnagrunnur“ safn sjálfstæðra verka, gagna eða annars efnis sem er komið fyrir með skipulegum eða kerfisbundnum hætti og hægt er að komast í með rafrænum aðferðum eða öðrum hætti.

3. Verndun samkvæmt þessari tilskipun tekur ekki til tölvuforríta sem eru notuð við smíði eða rekstur gagnagrunna sem aðgangur er veittur að með rafrænum hætti.

2. gr.

Takmörkun á gildissviði

Þessi tilskipun gildir með fyrirvara um ákvæði bandalagsins er varða:

- lögverndun tölvuforríta;
- leigurétt, útlánsrétt og tiltekin réttindi er varða höfundarrétt á sviði hugverkaréttar;
- verndartíma vegna höfundarréttar og tiltekinna skyldra réttinda.

II. KAFLI

HÖFUNDARRÉTTUR

3. gr.

Markmið verndunar

1. Í samræmi við þessa tilskipun skulu gagnagrunnar, sem vegna vals eða niðurröðunar efnis teljast vera hugverk höfundar, njóta verndunar sem slíkir á grundvelli höfundarréttar. Ekki skal notast við aðrar viðmiðanir til að ákveða hvort þeir eigi að njóta slíkrar verndunar.

2. Höfundarréttarvernd gagnagrunna samkvæmt þessari tilskipun tekur ekki til efnis þeirra og er með fyrirvara um annan rétt sem tekur til efnisins sjálfs.

4. gr.

Höfundur gagnagrunns

1. Höfundur gagnagrunns skal vera einstaklingur eða hópur einstaklinga sem hafa smíðað grunninn eða, ef slíkt er leyfilegt samkvæmt löggjöf aðildarríkjanna, lögpersóna sem telst vera réttshafi samkvæmt þeirri löggjöf.

2. Ef löggjöf aðildarríkis viðurkennir safnverk tilheyra fjárhagsleg réttindi þeim sem á höfundarréttinn.

3. Hafi gagnagrunnur verið smíðaður af hópi einstaklinga í sameiningu tilheyrir einkarétturinn þeim sameiginlega.

5. gr.

Einkaréttindi

Að því er varðar framsetningu gagnagrunns, sem getur fallið undir höfundarréttarvernd, skal höfundur gagnagrunns hafa einkarétt á því að framkvæma eða heimila:

- tímabundna eða varanlega afritun, með hvaða móti sem er og í hverju formi sem er, í heild eða að hluta;
- þýðingu, aðlögun, niðurröðun og hverja aðra breytingu;
- hvers konar dreifingu til almennings á gagnagrunninum eða á afritum hans. Þegar réttshafinn, eða einhver í hans nafni, selur fyrsta eintak gagnagrunnsins í bandalaginu tæmist rétturinn til að hafa eftirlit með endursölu þessa eintaks innan bandalagsins;
- aðgengi, sýningu eða framboð handa almennings;
- fjölföldun, dreifingu, aðgengi, sýningu eða framboð handa almennings á afrakstri þeirra aðgerða sem um getur í b-lið.

6. gr.

Undantekningar frá einkaréttindum

1. Löglegur notandi gagnagrunns eða afrits af honum getur, án þess að fá til þess sérstakt leyfi frá höfundi grunnins, framkvæmt hverja þá aðgerð sem um getur í 5. gr. ef hún er nauðsynleg forsenda þess að notandinn geti fengið aðgang að efni gagnagrunnsins og notað það með eðlilegum hætti. Hafi löglegi notandinn einungis leyfi til að nota hluta af gagnagrunninum á þetta ákvæði við um þann hluta.

2. Aðildarríkin skulu eiga þess kost að takmarka réttindin sem getið er í 5. gr. í eftirtöldum tilvikum:

- ef um ræðir afritun til einkanota á efni órafræns gagnagrunns;
- ef eingöngu er um að ræða notkun til útlistunar við kennslu eða við vísindarannsóknir, að því tilskildu að uppruna sé getið og að því marki sem tilgangurinn, sem má ekki vera viðskiptalegs eðlis, gerir ráð fyrir;
- ef um er að ræða notkun í þágu almannaöryggis eða vegna stjórnsýslumeðferðar eða málareksturs;
- ef um er að ræða aðrar undantekningar á höfundarrétti sem venja er að veita samkvæmt innlendum lögum, með fyrirvara um a-, b- og c-lið.

3. Í samræmi við Bernarsáttmálann til verndar bókmenntum og listaverkum er óheimilt að túlka þessa grein þannig að heimilt sé að beita henni gegn réttmætum hagsmunum réttshafa eða þannig að hún stríði gegn eðlilegri nýtingu gagnagrunnsins.

III. KAFLI

SINNAR TEGUNDAR RÉTTUR

7. gr.

Viðfang verndunar

1. Þegar unnt er að sýna fram á að lagt hafi verið út í umtalsverða fjárfestingu til að afla, sannprófa eða setja fram efni gagnagrunns, metið með hliðsjón af magni eða mikilvægi, skulu aðildarríkin tryggja höfundi gagnagrunnsins rétt til að koma í veg fyrir útdrátt og/eða endurnýtingu á öllum eða umtalsverðum hluta hans, metið með hliðsjón af magni eða mikilvægi.
2. Í þessum kafla er merking eftirfarandi hugtaka sem hér segir:
 - a) „útdráttur“: tímabundin eða varanleg yfirfærsla alls eða umtalsverðs hluta efnis gagnagrunns á annan miðil með hvaða móti sem er og í hverju formi sem er;
 - b) „endurnýting“: þegar almenningi er veittur aðgangur, í hvaða formi sem er, að öllum eða umtalsverðum hluta efnis gagnagrunns með dreifingu afrita, leigu, beinlínutengingu eða öðrum flutningsaðferðum. Þegar rétt hafinn, eða einhver í hans nafni, selur fyrsta eintak gagnagrunnsins í bandalaginu tæmist rétturinn til að hafa eftirlit með endursölu þessa eintaks innan bandalagsins.

Opinbert útlán telst ekki vera útdráttur eða endurnýting.

3. Heimilt er að yfirfæra réttinn sem um getur í 1. mgr., ánafna hann eða veita öðrum samkvæmt sammingsleyfi.
4. Rétturinn sem kveðið er á um í 1. mgr. gildir óháð því hvort gagnagrunnurinn uppfyllir skilyrði fyrir verndun á grundvelli höfundarréttar eða annarra réttinda. Þetta á einnig við óháð því hvort efni gagnagrunnsins uppfyllir skilyrði fyrir verndun á grundvelli höfundarréttar eða annarra réttinda. Verndun gagnagrunna á grundvelli réttarins sem kveðið er á um í 1. mgr. hefur ekki áhrif á réttindi sem kunna að vera fyrir hendi varðandi efni þeirra.
5. Óleyfilegur er endurtekinn og kerfisbundinn útdráttur og/eða endurnýting óverulegra hluta af efni gagnagrunnsins sem geta jafnast á við aðgerðir er stríða gegn eðlilegri nýtingu gagnagrunnsins eða ganga með óeðlilegum hætti gegn réttmætum hagsmunum höfundar gagnagrunnsins.

8. gr.

Réttindi og skyldur löglegra notenda

1. Höfundi gagnagrunns, sem er opnaður almenningi með einhverjum hætti, er óleyfilegt að hindra löglegan notanda í að draga út og/eða endurnýta óverulegan hluta af efni hans, metið með hliðsjón af magni og/eða mikilvægi, hver svo sem tilgangurinn kann að vera. Hafi löglegur notandi einungis leyfi til að draga út og/eða endurnýta hluta af gagnagrunninum gildir þessi málsgrein aðeins um þann hluta.

2. Löglegur notandi gagnagrunns, sem er opnaður almenningi með einhverjum hætti, má ekkert aðhafast sem stríðir gegn eðlilegri nýtingu gagnagrunnsins eða stríðir á ósanngjarnan hátt gegn réttmætum hagsmunum höfundar gagnagrunnsins.

3. Löglegum notanda gagnagrunns, sem er opnaður almenningi með einhverjum hætti, má ekkert aðhafast sem getur skaðað hagsmuni rétthafa höfundarréttar eða skyldra réttinda að því er varðar verk eða efni sem er að finna í gagnagrunninum.

9. gr.

Undantekningar frá sinnar tegundar réttinum

Aðildarríkin geta mælt fyrir um að löglegum notendum gagnagrunns, sem er opnaður almenningi með einhverjum hætti, sé heimilt, án leyfis höfundar, að draga út eða endurnýta umtalsverðan hluta efnis hans:

- a) ef um er að ræða útdrátt til einkanota á efni órafræns gagnagrunns;
- b) ef um er að ræða útdrátt sem á að nota til útlistunar við kennslu eða við vísindarannsóknir, að því tilskildu að uppruna sé getið og að því marki sem tilgangurinn, sem má ekki vera viðskiptalegs eðlis, gerir ráð fyrir;
- c) ef útdráttur og/eða endurnýting er í þágu almannaöryggis eða vegna stjórnsýslumeðferðar eða málareksturs.

10. gr.

Verndartími

1. Rétturinn sem kveðið er á um í 7. gr. gildir frá þeim degi er lokið er við smíði gagnagrunnsins. Hann fellur úr gildi fimmtán árum eftir 1. janúar næsta árs á eftir að lokið er við smíðina.
2. Ef um er að ræða gagnagrunn, sem er opnaður almenningi með einhverjum hætti, áður en tímabilið sem kveðið er á um í 1. mgr. rennur út, skal verndartíminn sem sá réttur veitir renna út fimmtán árum eftir 1. janúar næsta árs á eftir að gagnagrunnurinn var fyrst opnaður almenningi.
3. Þegar um er að ræða umtalsverða breytingu, metna með hliðsjón af magni eða mikilvægi, á efni gagnagrunns, til að mynda umtalsverða breytingu sem má rekja til margra viðbóta er fylgja hver á fætur annarri, niðurfellinga eða breytinga, sem valda því að gagnagrunnurinn telst vera umtalsverð ný fjárfesting, metið með hliðsjón af magni eða mikilvægi, ber að líta svo á að gagnagrunnurinn, sem er afrakstur þessarar fjárfestingar, öðlist sinn eigin verndartíma.

11. gr.

Réttahafar verndunar samkvæmt sinnar tegundar rétti

1. Rétturinn sem kveðið er á um í 7. gr. gildir um gagnagrunna þegar höfundur eða rétthafi er ríkisborgari aðildarríkis eða hefur fasta búsetu á yfirráðasvæði bandalagsins.

2. Ákvæði 1. mgr. gilda einnig um félög og fyrirtæki sem eru stofnuð í samræmi við lög aðildarríkis og hafa skráða skrifstofu, aðalstjórn eða aðalstarfsstöð í bandalaginu. Hafi félagið eða fyrirtækið hins vegar einungis skráða skrifstofu sína á yfirráðasvæði bandalagsins verður starfsemi þess að vera órjúfanlega tengd hagkerfi aðildarríkis til frambúðar.

3. Ráðið skal, að tillögu framkvæmdastjórnarinnar, gera samninga er rýmka réttinn sem kveðið er á um í 7. gr. þannig að hann taki til gagnagrunna sem eru smíðaðir í þriðju löndum og falla ekki undir ákvæði 1. og 2. mgr. Verndartími sem er rýmkaður og látinn taka til gagnagrunna út á þessa málsmeðferð skal ekki vera lengri en verndartíminn sem kveðið er á um í 10. gr.

IV. KAFLI

SAMEIGINLEG ÁKVÆÐI

12. gr.

Úrræði

Aðildarríkin skulu hafa tiltæk viðeigandi úrræði vegna brota á rétti sem kveðið er á um í þessari tilskipun.

13. gr.

Áframhaldandi beiting annarra lagaákvæða

Þessi tilskipun hefur ekki áhrif á ákvæði er varða til að mynda höfundarrétt, rétt er tengist höfundarrétti eða önnur réttindi eða skuldbindingar er fylgja gögnum, verkum eða öðru efni sem er tekið upp í gagnagrunn, einkaleyfi, vörumerki, hönnunarrétt, varðveislu þjóðarverðmæta, lög um samkeppnishömlur og óréttmæta samkeppni, viðskiptaleyndarmál, öryggi, trúnaðarkvaðir, verndun persónuupplýsinga og friðhelgi einkalífsins, aðgang að opinberum skjölum og samningarétt.

14. gr.

Beiting til lengri tíma

1. Verndun samkvæmt þessari tilskipun er varðar höfundarrétt tekur einnig til gagnagrunna, sem hafa verið smíðaðir fyrir þann dag sem um getur í 1. mgr. 16. gr., enda uppfylli þeir þann dag kröfurnar sem mælt er fyrir um í þessari tilskipun um verndun gagnagrunna á grundvelli höfundarréttar.

2. Ef gagnagrunnur, sem nýtur verndunar í aðildarríki samkvæmt fyrirkomulagi um höfundarrétt, fullnægir á útgáfudegi tilskipunarinnar ekki þeim viðmiðunum sem fullnægja þarf til að njóta verndunar á grundvelli höfundarréttar samkvæmt 1. mgr. 3. gr., má þessi tilskipun, þrátt fyrir ákvæði 1. mgr., ekki fela í sér skerðingu þess verndartíma sem eftir lifir í viðkomandi aðildarríki og fékkst samkvæmt fyrirkomulaginu.

3. Verndun samkvæmt ákvæðum þessarar tilskipunar, sem snertir réttinn sem kveðið er á um í 7. gr., skal einnig taka til gagnagrunna, sem lokið var við síðustu fimmtán árin fyrir daginn sem um getur í 1. mgr. 16. gr., enda fullnægi þeir kröfum 7. gr. á þeim degi.

4. Verndunin, sem kveðið er á um í 1. og 3. mgr., er með fyrirvara um gerninga og réttindi sem hafa áunnist fyrir daginn sem um getur í þessum málsgreinum.

5. Þegar um er að ræða gagnagrunn, sem lokið hefur verið við að smíða síðustu fimmtán árin fyrir daginn sem um getur í 1. mgr. 16. gr., skal verndartíminn, sem fæst með réttinum sem kveðið er á um í 7. gr., renna út fimmtán árum eftir 1. janúar næsta árs á eftir þennan dag.

15. gr.

Bindandi eðli tiltekinna ákvæða

Samningsákvæði sem ganga gegn 1. mgr. 6. gr. og 8. gr. eru ógild.

16. gr.

Lokaákvæði

1. Aðildarríkin skulu samþykkja nauðsynleg lög og stjórnisýslufyrirmæli til að fara að tilskipun þessari fyrir 1. janúar 1998.

Þegar aðildarríkin samþykkja þessi ákvæði skal vera í þeim tilvísun í þessa tilskipun eða þeim fylgja slík tilvísun þegar þau verða birt opinberlega. Aðildarríkin skulu setja nánari reglur um slíka tilvísun.

2. Aðildarríkin skulu senda framkvæmdastjórninni helstu ákvæði úr landslögum sem þau samþykkja um málefni sem tilskipun þessi nær til.

3. Eigi síðar en í lok þriðja ársins eftir dagsetninguna sem um getur í 1. mgr., og á þriggja ára fresti þaðan í frá, skal framkvæmdastjórnin leggja fyrir Evrópuþingið, ráðið og efnahags- og félagsmálanevndina skýrslu um beitingu þessarar tilskipunar, og í henni skal hún meðal annars á grundvelli sérstakra upplýsinga frá aðildarríkjunum rannsaka beitingu *sinnar tegundar* réttarins, að 8. og 9. gr. meðtöldum, og ganga sérstaklega úr skugga um hvort beiting þessa réttar hafi leitt til misnotkunar á yfirburðastöðu eða hindrað á annan hátt frjálsa samkeppni, sem gæti réttlætt að gripið yrði til ráðstafana, svo sem að komið yrði á nauðungarleyfum. Ef nauðsyn krefur skal hún leggja fram tillögur um aðlögun þessarar tilskipunar að þróuninni á þessu sviði.

17. gr.

Tilskipun þessari er beint til aðildarríkjanna.

Gjört í Strassborg 11. mars 1996.

Fyrir hönd Evrópuþingsins

K. HÄNSCH

forseti,

Fyrir hönd ráðsins

L. DINI

forseti.